

Gdańsk, 23 maja 2014r.

adwokata Marcina J. Szylinga
Kancelaria Adwokacka
Ul. Jana Uphagena 14
80-237 Gdańsk

OPINIA PRAWNA

Działając na zlecenie Zarządu Okręgu Pomorskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego z siedzibą w Gdańsku, Kancelaria Adwokacka Marcina J. Szylinga przygotowała opinię prawną w przedmiocie możliwości i kryteriów wydatkowania środków pieniężnych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, w szczególności czy możliwe jest przyznawanie środków z tego funduszu na dofinansowanie obiektów poprzez m.in. pokrywanie należności publicznoprawnych, kosztów mediów, ubezpieczenia, remontów wynagrodzeń dla pracowników itp.?

Aktami prawnymi regulującymi problematykę zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych tworzonego dla nauczycieli czynnych, jak również nauczycieli emerytowanych i rencistów jest Karta Nauczyciela (Dz.U. 2003.118.1112) oraz ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. 1994 r. Nr 43 poz.163).

W myśl dyspozycji art. 53 ust. 1 Karty Nauczyciela, dla nauczycieli dokonuje się corocznie odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości ustalonej jako iloczyn planowanej, przeciętnej w danym roku kalendarzowym, liczby nauczycieli zatrudnionych w pełnym i niepełnym wymiarze zajęć i 110 % kwoty bazowej, określanej dla pracowników państwowej sfery budżetowej. Dla nauczycieli będących emerytami i rencistami dokonuje się natomiast odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 5% pobieranych przez nich emerytur i rent.

Zgodnie z ustawą z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych pracodawca gospodaruje środkami funduszu, dokonuje podziału środków funduszu na poszczególne rodzaje działalności socjalnej i przyznaje poszczególnym uprawnionym świadczenia finansowane z funduszu na zasadach określonych w regulaminie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Swoboda regulacji w regulaminie zasad przyznawania indywidualnych świadczeń jest ograniczona ustanowioną przez ustawodawcę w art. 8 ust. 1 ww. ustawy, ogólną zasadą, że przyznawanie tych świadczeń ma być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. Dostęp do pomocy socjalnej w pierwszej kolejności i w największym rozmiarze powinny mieć te osoby, które ze względów obiektywnych, w porównaniu z innymi znajdują się w najtrudniejszej sytuacji socjalnej i bytowej.

Powyższe kryterium ma charakter podstawowy i konieczny. Oznacza to, że wydatkowanie środków bez uwzględnienia kryterium socjalnego bądź w oparciu o inne kryteria należy uznać za niezgodne z przepisami powszechnie obowiązującego prawa.

Wydatkowanie środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych na dofinansowanie obiektów poprzez m.in. pokrywanie należności publicznoprawnych, kosztów mediów, ubezpieczenia, remontów wynagrodzeń dla pracowników należy uznać za wydatkowanie środków niezgodne z wymaganym ustawą kryterium socjalnym, wbrew ustawowym celom i przeznaczeniu tego funduszu.

Zgodnie natomiast z art. 8 ust. 3 ustawy Związkom zawodowym przysługuje prawo wystąpienia do sądu pracy z roszczeniem o zwrot Funduszowi środków wydatkowanych niezgodnie z przepisami ustawy lub o przekazanie należnych środków na Fundusz.

Niezależnie od powyższego Należy podkreślić, iż pracodawca ustanawia regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w uzgodnieniu z przedstawicielstwem pracowniczym. Ta sama zasada odnosi się do dokonywania zmian w regulaminie (anektowania go). Jeżeli u danego pracodawcy istnieje zakładowa organizacja związkowa lub kilka takich organizacji, to są one uprawnione do reprezentowania załogi wobec pracodawcy w sprawie uzgodnienia treści regulaminu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

MARCIN J. SZYLING
ADWOKAT

